

KLASA: UP/I 034-03/22-01/004
URBROJ: 580-09/133-2022-039
Zagreb, 22. srpnja 2022.

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja OIB: 54882480048 na temelju članka 31., članka 38. stavaka 5. i 9., te članka 58. stavka 1. točke 15. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja („Narodne novine“, br. 79/09., 80/13. i 41/21.), po inicijativi [...] za pokretanjem postupka utvrđivanja zabranjenog sporazuma protiv Udruženja obrtnika Grada Zagreba, Sekcije automehaničara sa sjedištem u Zagrebu, Trg Mažuranića 13, OIB: 57675698526, zastupane po punomoćnici [...] na temelju odluke Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja u sastavu: dr. sc. Mirta Kapural, dipl. iur., predsjednica Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja, Vesna Patrlj, dipl. iur., zamjenica predsjednice Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja, mr. sc. Ljiljana Pavlic, dipl.oec. i Denis Matić, dipl. iur., članovi Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja sa sjednice 30/2022, održane 22. srpnja 2022., donosi sljedeće

RJEŠENJE

Inicijativa se odbacuje jer ne postoje uvjeti za pokretanje postupka po službenoj dužnosti.

Obrazloženje

1. Inicijativa za pokretanje postupka

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje u tekstu: AZTN) zaprimila je 1. veljače 2022. u smislu članka 37. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja („Narodne novine“, br. 79/09., 80/13. i 41/21., dalje u tekstu ZZTN), elektroničkom poštom inicijativu [...] (dalje u tekstu: podnositeljica inicijative) za pokretanjem postupka protiv Udruženja obrtnika grada Zagreba, Sekcije automehaničara sa sjedištem u Zagrebu, Trg Mažuranića 13, OIB:57675698526 (dalje u tekstu: Sekcija automehaničari) radi utvrđivanja sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja sklapanjem zabranjenog sporazuma iz članka 8. ZZTN-a, te dopunu inicijative od 8. veljače 2022.

U navedenoj inicijativi navodi se kako obrtnici unutar svojih cehova zajednički pripremaju “odgovor” na poskupljenja, odnosno navodi se kako iz izjave dane u medijima proizlazi kako će se članovi cehova dogovoriti o zajedničkom podizanju cijena što je zabranjeno.

Kao indiciju mogućeg zabranjenog sporazuma sklopljenog među članovima Sekcije automehaničara, podnositeljica inicijative navodi članke objavljene na portalu index.hr od 31. siječnja 2022. (<https://www.index.hr/vijesti/clanak/krecu-golema-poskupljenja-evo-koliko-ce->

poskupjeti-frizeri-automehancari/2336393.aspx) i 7. veljače 2022. (<https://www.index.hr/vijesti/clanak/kruh-mlijeko-i-meso-skuplji-do-30-poskupjet-ce-frizeri-i-mnoge-usluge-evo-koliko/2338038.aspx>) u kojim je navedeno kako je g. R. B., predsjednik Ceha iz Sekcije automehaničara izjavio da će imati skupni sastanak jer je jasno da cijene ne mogu ostati iste i da će cijene ići gore minimalno 30 posto.

2. Prethodno ispitivanje stanja na mjerodavnom tržištu

Sukladno svojim zakonskim ovlastima iz članka 32. točke 1. a) i b) ZZTN-a, AZTN je proveo prethodno ispitivanje stanja na mjerodavnom tržištu kako bi utvrdio činjenice i okolnosti u svrhu ocjene ima li u konkretnom slučaju dostatnih indicija za pokretanje postupka po službenoj dužnosti radi utvrđivanja sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja sukladno odredbama članka 38., stavka 1. i 3. te članka 39. ZZTN-a, a vezano uz primjenu članka 8. ZZTN-a koji uređuje zabranjene sporazume poduzetnika.

Dopisom od 27. travnja 2022. zatraženo je od Sekcije automehaničara očitovanje na navode iz inicijative, preslike zapisnika sa svih sastanaka Sekcije automehaničara od listopada 2021. do dana primitka dopisa, preslike svih preporuka i/ili uputa koje je Sekcija automehaničara uputila obrtnicima-automehaničarima u razdoblju od 1. listopada 2021. do danas ukoliko iste postoje te druge podatke i dokumentaciju kojima raspolažu, a koji mogu pridonijeti utvrđivanju činjeničnog stanja u predmetu.

Također, AZTN je uputio dopise 15 nasumično izabranih automehaničara u Gradu Zagrebu i to: [...] u kojima je zatraženo da dostave sve cjenike važeće od 1. rujna 2021. do dana primitka dopisa; preslike 10 nasumično odabranih računa koje su ispostavili u razdoblju od 1. rujna 2021 do kraja 2021. godine te 10 nasumično odabranih računa izdanih u 2022. godini; očitovanje o tome jesu li u razdoblju od 1. rujna 2021. do dana primitka dopisa primili upute ili preporuke Hrvatske obrtničke komore (dalje u tekstu: HOK), Udruženja obrtnika Grada Zagreba ili drugog udruženja obrtnika vezano uz poslovanje obrtnika s obzirom na poskupljenje energenata, materijala za rad i sl., odnosno drugu vrstu upute ili preporuke, te da ukoliko jesu dostave zaprimljene; očitovanje o tome jesu li u razdoblju od 1. rujna 2021. do dana primitka predmetnog dopisa sudjelovali u aktivnostima HOK-a, Udruženja obrtnika Grada Zagreba ili drugog udruženja obrtnika, (primjerice na sastancima Ceha ili Sekcije), a vezano uz poslovanje obrtnika s obzirom na poskupljenje energenata, materijala i/ili drugog te druge podatke i dokumentacije kojima raspolažu, a koji mogu pridonijeti utvrđivanju činjeničnog stanja u ovom predmetu.

2.1. Očitovanje sekcije automehaničara od 13. svibnja 2022.

Sekcija automehaničara zastupana po punomoćnici [...] očitovala se kako osporava sudjelovanje u bilo kakvom dogovoru s ciljem sklapanja zabranjenog sporazuma iz članka 8. ZZTN-a oko visine cijena robe i usluga svojih članova kao i da bi imali bilo kakvih saznanja o eventualnom postojanju takvog dogovora.

U očitovanju se navodi kako je u odnosu na izričito pitanje novinara o potencijalno očekivanim posljedicama koje bi povećanje cijene energenata moglo uzrokovati u gospodarskom sektoru općenito, a time i vezano uz automehaničarske usluge, pročelnik Sekcije automehaničara, g. R.B. dao izjavu o očekivanom povećanju cijena kao logičnoj posljedici već nastupjelih, ali i najavljenih poskupljenja, iznoseći na taj način mišljenje utemeljeno na uobičajenoj poslovnoj praksi, a ne na bilo kakvom dogovoru članova Sekcije automehaničara ili odluci, odnosno uputi ili preporuci same Sekcije automehaničara o povećanju cijena.

Članovi Sekcije automehaničara nisu se niti u jednom trenutku sastali ili na bilo koji drugi način organizirali da bi razgovarali, a pogotovo ne da bi postigli sporazum, bilo pisani bilo usmeni, čiji bi se sadržaj odnosio na cijene njihovih roba i usluga. Jednako tako, niti sama Sekcija automehaničara nije donosila odluke niti je svojim članovima davala bilo kakve preporuke ili upute u navedenom smjeru.

Iz sadržaja spornih članaka ne proizlazi postojanje bilo kakvog dogovora među automehaničarima, kao i odluke, upute ili preporuke Sekcije automehaničara u pogledu visine cijena njihovih usluga. Navedeni članci sadrže isključivo općepoznate činjenice o stanju u gospodarstvu te životno logične i na praksi utemeljene zaključke.

Sekcija automehaničara udovoljila je zahtjevu AZTN-a te je dostavila preslike zapisnika sa sastanaka Sekcije automehaničara održanih od početka listopada 2021. do dana predmetnog očitovanja koji potvrđuju ranije navode i to: Zapisnik sa sastanka poslovnog odbora održan dana 19. siječnja 2022., Zapisnik sa sastanka poslovnog odbora održan dana 7. travnja 2022. te Zapisnik sa sastanka Sekcije automehaničara održan dana 3. svibnja 2022.

Iz predmetne materijalne dokumentacije vidljivo je kako su teme predmetnih sastanaka bile isključivo vezane uz neredovito održavanje samih sastanaka uslijed pandemijskih uvjeta, izbore u Sekciji automehaničara te predlaganje kandidata za nagrade i priznanja.

Zaključno se ističe kako Sekcija automehaničara nije poduzela niti jednu radnju koja bi predstavljala sklapanje sporazuma između dva ili više poduzetnika ili udruženo djelovanje koje bi za posljedicu imalo narušavanje tržišnog natjecanja na mjerodavnom tržištu, odnosno da nije na bilo koji način postupila suprotno odredbama ZZTN-a te je predloženo da se predmetna inicijativa odbaci.

2.2. Očitovanja poduzetnika

U razdoblju od 4. svibnja 2022. do 7. srpnja 2022. AZTN je zaprimio tražena očitovanja, podatke i dokumentaciju jedanaest automehaničara od petnaest koliko je zatraženo, a koji usluge pružaju na području Grada Zagreba.

[...]čije je očitovanje zaprimljeno 4. svibnja 2022. i [...] čije je očitovanje zaprimljeno 5. svibnja 2022. navode kako do dana očitovanja nisu zaprimili nikakav mail HOK-a, Udruženja Grada Zagreba ili nekog drugog udruženja niti su sudjelovali u bilo kakvim sastancima HOK-a. Uz očitovanje dostavljeni su i cjenici za koje nije navedeno od kada vrijede, a s obzirom na to da je na dostavljenim računima oba poduzetnika iskazana samo ukupna cijena svih usluga, nije moguće utvrditi jediničnu cijenu usluge niti je iz dostavljenih podataka moguće utvrditi jesu li u predmetnom razdoblju podigli cijenu svojih usluga.

[...] čije je očitovanje zaprimljeno 5. svibnja 2022., [...] čije je očitovanje zaprimljeno 23. svibnja 2022., [...] čije je očitovanje zaprimljeno 24. lipnja 2022., [...] čije je očitovanje zaprimljeno 7. srpnja 2022. i [...] čije je očitovanje zaprimljeno 24. lipnja 2022. navode kako do dana očitovanja nisu zaprimili nikakav mail HOK-a, Udruženja Grada Zagreba ili nekog drugog udruženja niti su sudjelovali u bilo kakvim sastancima HOK-a. Uz navedena očitovanja dostavili su cjenike koje niti jedan navedeni poduzetnik nije mijenjao u predmetnom razdoblju, a čije cijene potvrđuju dostavljeni izdani računi.

[...] čije je očitovanje zaprimljeno 16. svibnja 2022. i [...] čije je očitovanje zaprimljeno 20. lipnja 2022. navode kako do dana očitovanja nisu zaprimili nikakav mail HOK-a, Udruženja Grada Zagreba ili nekog drugog udruženja niti su sudjelovali u bilo kakvim sastancima HOK-a. Oba poduzetnika dostavila su cjenike na kojima nije naznačeno od kada vrijede, samo je [...] naveo kako cjenik nije mijenjan 2019., 2020., 2021. i 2022. Na većini dostavljenih računa oba poduzetnika naveden je iznos za cjelokupni popravak vozila, međutim i kod jednog i kod drugog poduzetnika na nekim računima je ipak navedena cijena sata rada od [...] ili [...] ovisno o tome radi li se o osobnom ili kombi vozilu. Temeljem tih informacija moguće je zaključiti da su cijene iz cjenika naplaćivane tijekom cijelog predmetnog razdoblja, odnosno da u tom periodu nije došlo do promijene cijena automehaničarskih usluga.

Očitovanje [...] zaprimljeno je 10. svibnja 2022. Kao prilog je dostavljen cjenik koji vrijedi od 10. ožujka 2015. i dodatni cjenik koji vrijedi od 10. kolovoza 2016. koji se odnosi isključivo na usluge montaže, balansiranja, zamijene i čuvanja guma. U očitovanju navodi kako nije zaprimio nikakav mail HOK-a, Udruženja Grada Zagreba ili nekog drugog udruženja niti je sudjelovao u bilo kakvim sastancima HOK-a. U očitovanju se također navodi kako do danas nisu mijenjane cijene usluga te da se iste naplaćuju po utrošenim satima rada.

Očitovanje [...] zaprimljeno je 10. svibnja 2022. U očitovanju je navedeno da redovito e-mailom ili poštom dolaze razne obavijesti od HOK-a, ali ih ne čuva stoga ih ne može dostaviti AZTN-u te da ne sudjeluje na sastancima HOK-a. Uz očitovanje dostavljen je cjenik za kojeg je navedeno da je na snazi od 2006. godine.

3. Činjenice utvrđene tijekom prethodnog ispitivanja stanja na mjerodavnom tržištu

U zaprimljenoj inicijativi navodi se kako obrtnici unutar svojih cehova zajednički pripremaju "odgovor" na poskupljenja, odnosno da izjave dane za medije upućuju na to da će se članovi cehova dogovoriti o zajedničkom podizanju cijena, a kao indiciju mogućeg zabranjenog sporazuma navode se članci objavljeni na indeks.hr-u u kojima je R. B., predsjednik Ceha iz Sekcije automehaničara izjavio da će imati skupni sastanak jer je jasno da cijene ne mogu ostati iste i da će cijene ići gore minimalno 30 posto.

S tim u vezi, AZTN uvodno ističe kako sama činjenica da je predstavnik struke automehaničara komentirao, odnosno odgovorio na novinarsko pitanje vezano za podizanje cijena automehaničarskih usluga, a koje je povezano s općim poskupljenjem cijena energenata u predmetnom članku, da će nove okolnosti izvjesno utjecati na konačne cijene usluga samo po sebi ne predstavlja indiciju sklapanja zabranjenog sporazuma niti pozivanja na sklapanje istog, te stoga niti dostatnu indiciju za pokretanje postupka utvrđivanja narušavanja tržišnog natjecanja sklapanjem zabranjenog sporazuma.

Nadalje, AZTN je pažljivo ispitao i prihvatio navode Udruženja obrtnika grada Zagreba Sekcija automehaničara o tome da se u razdoblju od 1. rujna 2021. do dana dostave očitovanja članovi Sekcije automehaničara nisu sastali niti na bilo koji drugi način organizirali da bi razgovarali, a pogotovo ne da bi postigli sporazum čiji bi se sadržaj odnosio na cijene njihovih usluga i robe, a koje navode potvrđuju dostavljeni Zapisnici sa održanih sastanaka Sekcije automehaničara i to od 3. svibnja 2022. te Zapisnike sa sastanaka poslovnog odbora od 19. siječnja 2022. i 7. travnja 2022.

Dodatno, gore navedene navode Sekcije automehaničara također potvrđuju i dostavljena očitovanja automehaničara u kojima je navedeno da nisu surađivali sa HOK-om ili nekim drugim

udruženjem obrtnika na način da bi raspravljale o cijenama, niti da su primale bilo kakvu dokumentaciju upute ili preporuke koje bi se odnosile na poslovanje obrtnika s obzirom na poskupljenje energenata, materijala za rad i slično ili na preporuke i dogovore o cijenama.

Analizom zaprimljenih očitovanja, cjenika i računa AZTN je utvrdio da je u razdoblju od 1. rujna 2021. do dana očitovanja na AZTN-ov podnesak niti jedan predmetni automehaničarski obrt, za koje je prema dostavljenim podacima bilo moguće utvrditi promjenu cijene, nije podigao cijene svojih usluga u predmetnom razdoblju.

Za [...] i [...] nije bilo moguće utvrditi je li došlo do promijene cijena s obzirom na to da su poduzetnici dostavili cjenike za koje nisu naveli od kada su na snazi, a na računima koje su dostavili bila je iskazana samo ukupna cijena kao što je prethodno navedeno.

4. Odluka Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja

Na temelju dostavljene dokumentacije i utvrđenog činjeničnog stanja tijekom prethodnog ispitivanja stanja na mjerodavnom tržištu, Vijeće za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje u tekstu: Vijeće), sukladno ovlastima iz članka 27. i članka 31. ZZTN-a na sjednici 30/2022., održanoj 22. srpnja 2022., razmatralo je navedeni predmet te je donijelo odluku da se inicijativa odbaci u smislu članka 38. stavka 5. i 9. ZZTN-a, jer ne postoje uvjeti za pokretanje postupka AZTN-a po službenoj dužnosti protiv poduzetnika Udruženja obrtnika Grada Zagreba, Sekcije automehaničara, radi utvrđivanja sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja u smislu članka 39. ZZTN-a, a vezano uz primjenu članka 8. ZZTN-a koji uređuje zabranjene sporazume.

Odluku o odbacivanju predmetne inicijative Vijeće temelji na sljedećim razlozima.

Povod za podnošenje predmetne inicijative bili su članci objavljeni na portalu indeks.hr od 31. siječnja 2022. (<https://www.index.hr/vijesti/clanak/krecu-golema-poskupljenja-evo-koliko-ce-poskupjeti-frizeri-automehanicari/2336393.aspx>) i od 7. veljače 2022. (<https://www.index.hr/vijesti/clanak/kruh-mlijeko-i-meso-skuplji-do-30-poskupjet-ce-frizeri-i-mnoge-usluge-evo-koliko/2338038.aspx>) u kojem je g. R. B., predsjednik Ceha iz Sekcije automehaničara izjavio da će imati skupni sastanak jer je jasno da cijene ne mogu ostati iste i da će cijene ići gore minimalno 30 posto.

Zbog navedene izjave podnositeljica inicijative smatra kako obrtnici unutar svojih cehova zajednički pripremaju "odgovor" na poskupljenja, odnosno da izjave dane za medije upućuju na to da će se članovi cehova dogovoriti o zajedničkom podizanju cijena.

Prema ocjeni Vijeća, u konkretnom slučaju na temelju rezultata prethodnog ispitivanja stanja na mjerodavnom tržištu nisu utvrđene dostatne indicije za pokretanje postupka protiv poduzetnika Udruženja obrtnika Grada Zagreba, Sekcije automehaničara.

Naime, sama činjenica da je predstavnik struke komentirao odnosno odgovorio na novinarsko pitanje da će aktualno opće poskupljenje (energenata, radnog materijala i sl.) izvjesno utjecati na konačne cijene usluga samo po sebi ne predstavlja indiciju sklapanja zabranjenog sporazuma niti pozivanja na sklapanje istog, te stoga niti dostatnu indiciju za pokretanje postupka utvrđivanja narušavanja tržišnog natjecanja sklapanjem zabranjenog sporazuma.

Također, Udruženje obrtnika grada Zagreba je dalo očitovanje kako se članovi Sekcije automehaničara niti u jednom trenutku nisu sastali niti na bilo koji drugi način organizirali da bi

razgovarali, a pogotovo ne da bi postigli sporazum, bilo pisani bilo usmeni, čiji bi se sadržaj odnosio na cijene njihovih roba i usluga. Navedeno potvrđuje dostavljen Zapisnik sa održanog sastanka Sekcije automehaničara od 3. svibnja 2022. te Zapisnike sa sastanka poslovnog odbora održan dana 19. siječnja 2022., i 7. travnja 2022. kao i očitovanja automehaničara kod kojih niti iz jednog očitovanja ne proizlazi suradnja s HOK-om, Udruženjem obrtnika Grada Zagreba ili nekim drugim udruženjem na način da bi se sa istim dogovarale cijene ili slijedile preporuke o cijenama.

S time u vezi, iz činjenica utvrđenih tijekom prethodnog ispitivanja stanja na mjerodavnom tržištu proizlazi da niti jedan od predmetnih poduzetnika za koje se to moglo utvrditi nije podigao cijene u predmetnom razdoblju.

Pri tome je bitno za napomenuti da je izjava predstavnika Sekcije automehaničara na koju se poziva podnositeljica inicijative, objavljena u medijima krajem siječnja 2022., dok su očitovanja, dokumentacija i podaci obrtnika automehaničara zaprimljeni tijekom svibnja i lipnja 2022. i prikazuju stanje na mjerodavnom tržištu u razdoblju od najkasnije 1. rujna 2021. do dana očitovanja, odnosno i do pet mjeseci nakon navedene izjave koja prema tvrdnjama podnositeljice inicijative najavljuje sklapanje zabranjenog sporazuma.

Slijedom navedenog, AZTN je na temelju odluke Vijeća odlučio kao u izreci ovoga rješenja.

Uputa o pravnom lijeku

Protiv ovog rješenja nije dopuštena žalba, ali podnositelj inicijative može tužbom pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske u roku od trideset (30) dana od dana dostave ovog rješenja.

Predsjednica Vijeća
za zaštitu tržišnog natjecanja

dr. sc. Mirta Kapural dipl. iur

Napomena:

Sukladno članku 53. ZZTN-a, podaci koji predstavljaju poslovnu tajnu izuzeti su od objavljivanja te su u tekstu navedeni podaci označeni [...].